

TELEGRAFUL ROMÂN

Apare Martia, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 84
Corespondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 84.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond]

La începutul anului școlar.

Sibiin, 11 Septembrie n.

Cu ziua de Luni, 1 Septembrie după calendariul bisericii noastre, se încep școlile noastre confesionale.

Din toate unghiurile patriei noastre vor alerga deci părinții cu copiii lor spre a 'i așeza parte la școlile noastre din Brașov, parte la gimnasiul inferior din Brad.

Dacă comparăm frecventarea școlilor noastre din anul trecut cu anii anteriori, și vom merge înainte numai cu 10 ani, vom constata o sporire însemnată mai ales la gimnasiul nostru din Brașov, unde tinerii pot absolva și pot face examen de maturitate.

Că la gimnasiul nostru din Brad nu putem constata în permanență o creștere în frecvență din partea elevilor și din ținuturi mai îndepărtate, cauza principală este de a se atribui împrejurării, că acest gimnasiu până acuma nu s'a putut completa la 8 clase.

Constatăm așadar' o frecvență din an în an tot mai mare la școlile noastre din Brașov, și nouă ni-se pare și naturală această frecvență, care crește din an în an.

Numele bun al școlilor noastre din Brașov, nisuița corpului didactic de a fi la înălțimea culturii ce se recere azi de la profesorii școlilor medii, părintească îngrijire a susținătorilor școlilor de a asigura profesorilor esistență cinstită, și a prevedea școlile cu toate cele trebuincioase, toate acestea au contribuit, ca școlile acestea să fie privite ca un isvor abundanț, din care cu imbelșugare se se potă adăpa junimea doritoare de învățatură.

Pe când o constatăm această cu deosebită bucurie, pe atunci cu îngrijire privim și la pedecile, cari an de an devin tot mai multe și tot mai întefitoare, așa că ele pun la grea probă nobilele nisuițe ale țeranului nostru de a-și da fiii la învățatură.

Greutățile se înmulțesc zi de zi, și de multe-ori ne mirăm, de unde mai

pote țeranul nostru acoperi multele trebuințe cu purtarea copiilor la școlă.

Chiar și la școlile medii susținute de stat, unde instrucțiunea ar trebui să fie gratuită, didactrul cu tacsă de inseris cu tot, se urcă la o sumă considerabilă.

Dacă mai luăm în considerare și mulțimea de cărți, cari se schimbă foarte des, și cari sunt de tot scumpe, ajungem la conclusia, că e numai cestiune de timp, cât va mai pute țeranul nostru suporta spesele cu susținerea copiilor la școlă.

Și cercetarea școlilor este o condițiune de viață pentru noi, deore-ce cualificația pentru vre-un post ore-care în viață e condiționată de la anumite clase din școlile medii.

Intrarea în vre-un seminarium teologic este condiționată de la terminarea școlilor medii cu examen de maturitate, îmbrățișarea carierei de notariu asemenea e condiționată de la terminarea cu succes a școlilor medii.

Dacă voește fiul țeranului să între în vre-un institut pedagogic spre a se cualifica pentru cariera învățătorească, trebuie să absolva cu succes 4 clase gimnasiale, reale sau civile.

Sunt prin urmare tot mai grele condițiunile într care pote studia tinerimea noastră, și dacă totuși constatăm, că an de an crește numărul pruncilor nostri în școlile medii, această e dovadă despre spiritul de jertfă al poporului nostru, despre folosul învățaturii, care a pētruns adânc în inima poporului nostru și pentru care aduce jertfe, și le aduce cu dragă inimă.

Am dorit să atragem atențiunea țeranilor nostri la o împrejurare, care nu mai pote fi lăsată neconsiderată.

Industria și comerțul numai așa va fi cu succes exploatat, dacă tinerii aplicați a acestea vor duce cu sine cunoștințe cel puțin din clasele inferioare ale școlilor medii.

Azi, tinerimea care îmbrățișează meseriile, abia duce cu sine cunoștințele ce și-le pote procura în școlile de la sate.

Cei mai mulți abia știu ceti și abia pot face unele însemnări, și noi, cari stăm în legătură cu școlă de meserii, nu odată dăm și preste asemenea învățacei, cari abia știu ceti și scrie.

Asemenea elemente nici în cele ale meseriilor nu o vor pute duce de parte, și nu vor pute susține concurența după ce vor deschide ateliere din puterile proprii.

Dacă voim deci să ținem pas cu celelalte popore conlocuitoare și în privința industriei și a comerțului, va trebui să nisui din toate puterile cari ne stau la dispozițiune, ca elevii de meserie să aibă cel puțin cunoștințele din gimnasiul inferior, din clasele reale inferioare sau din școlile civile.

În chipul acesta am pute inaugura e activitate bine chibzuită și am pute lucra cu speranța de a da și noi înainte, și a ne crește o clasă mijlocie, care se susțină concurență și în industrie și în comerț.

O cestiune arđetore este așezarea școlailor în quartire bune, unde să aibă condițiunile igienice reclamate de etatea lor, reclamate de încordarea lor spirituală și supraveghiarea necesară.

În privința această avem încă multe de făcut.

Un început bun și laudabil s'a făcut prin unele centre cu mesele de studenți, la care elevii mai buni și mai favorizi de sorte capetă odată pe zi mâncare caldă și bună.

Inființarea de internate pe lângă școlile noastre este cestiune arđetore accentuată cu mult aplomb de bărbați competenți.

Când ne va succede să avem internate pe lângă toate școlile noastre, în cari să aibă intrare și copiii țeranilor mai săraci, când tinerimea noastră va fi scosă de prin birturi și de prin locuințele nesănătose, necurate, neîngrijite și fără controlul curvieci, și azi durere, cei mai mulți dintr tinerii de la școlă prin asemenea locuințe își chinuesc zilele, atunci vom pute zice: suntem cu un pas înainte spre calea progresului.

Le scriem acestea noi, cari am trecut prin viața de student cu toate miseriile ei, și cari am dorit, ca dacă nu în altă cale, cel puțin pe calea această să contribuim pentru ameliorarea situațiunii de azi.

M. Sa la manevrele din Galiția.

Măne sēră M. Sa va pleca din Viena la Lemberg să asiste la manevrele cavaleriei, cari se vor ține la Komarno (Galiția). Arhiducele moștenitoriu Francisc Ferdinand va sosi la Komarno cu o zi înainte de M. Sa.

Din Galiția M. Sa se va re'torce la Viena în 16 Septembrie, pentru a primi visita împēratului *Vilhelm II* al Germaniei. Din 20—29 Septembrie va petrece în Budapesta, în scopul rezolvirii crizei guverniale, de unde apoi se va re'torce earăși la Viena, spre a primi visita țarului *Nicolae II* al Rusiei.

Visita M. Sale la Londra.

Joia trecută, când regele *Edward VII* al Angliei și-a luat adio de la M. Sa împēratul și rege al nostru, a fost bătător la ochi, că după urcarea în tren regele *Edward* a întins de nou M. Sale mâna, luându-și adio cu cuvintele: *La revedere în Londra*. Dovadă, că încă pe timpul petrecerii regelui *Edward* în Viena era lucru hotărât deja, că M. Sa 'i va re'torce visita. La început re'torcerea era plănuită pe luna Februarium a anului viitoriu, în restimp însă acest plan a fost modificat intr'acolo, că — în cât evenimente neprevădate nu ar impune vr'o amânare — M. Sa *Francisc Iosif I.* va călători la Londra în jumătatea ultimă a lunii *Novembre* din anul curent, însoțit de mare suită. Petrecerea în Londra e contemplată pe trei zile.

Muniție ungară armatei bulgare.

Înainte cu câteva săptămâni guvernul bulgar a fost cerut de la fabricanții de cartușe din Austria să 'i furnizeze grabnic *cincisprezece milioane de cartușe*. Proprietarii fabricelor neavând la îndemână marfa, s'au adresat ministrului comun de răboiu, ca să le împrumute din depositul armatei cuantitatea cerută de guvernul bulgar. Ministrul însă li-a respins cererea, motivând că în situația actuală micșorarea în așa mare măsură a depositului de cartușe pote să fie foarte primejdiôsă pentru capacitatea de acțiune a armatei.

FOIȘORĂ

Figura și chipul Mântuitorului.

De Nicolae Bălan, stud. în teol.

În natura omului zace o cerință și nisuiță de a 'și reproduce cele depărtate și trecute, de a concretisa și ôreși-cum de a materializa cele nevisibile și spirituale, ba chiar de a antropomorfa cele transcendente. Dar' tot așa putem zice, că omul — ca o sinteză din corp și suflet — legat fiind de lumca empirică, se servește totodată de această ca de un mijloc spre a se înălța la cele transemprice, transcendente.

Un om religios având în fața sa o priveliște încântătoare, un peisaj admirabil din natură, ori fiind frapat de grandiositatea fenomenelor naturale, nu se va mulțami numai cu impresia ce o vor face aceste asupra sufletului său, ci — cu întrebarea „de unde?” — cercând să afle cauza ultimă a esistenței va esclama cu psalmistul: „Cât de minunate sunt lucrurile Tale, Dômnne!”

Tot așa creștinul cu frica lui Dumnezeu, la intrarea sa într'un sat creștin, privind la chipul Mântuitorului, ridicându-și pâlăria

de pe cap și făcându-și sfânta cruce se înălță — cel puțin pentru un moment — cu gândul la Dumnezeu.

Deci cu tot dreptul a zis sfântul *Ioan Damaschin*, că icônele ne conduc la cunoșterea celor ascunse. Prin privirea icônelor — această „biblia laicorum et pauperum” cum le numește episcopul Romei, *Grigore cel Mare*, se crede creștinul înălțat cu sufletul din lumea pământescă în împēria cerescă.

Din această cauză, biserica creștină, din cele dintâi vęcui ale existenței sale a pus artele frumoșe, — cu deosebire pictura — în serviciul religiunii și într preamărirea lui Dumnezeu, ca împreună cu ideile religiöse să înriurască asupra spiritului și sentimentului credincioșilor.

E ușor de înțeles, că icôna Mântuitorului n'a putut să lipsescă din șirul celorlalte, ci mai vęrtos a trebuit să ocupe primul loc. Dacă 'n ziua de azi, zi de zi ne putem convinge cu câtă dragoste și pietate păstrăm portretele părinților nostri iubiți, ale rudeniilor noastre, ale scumpilor nostri amici, ale binefăcătorilor, cari au întemeiat numai fericirea noastră temporală, cum și ale bărbaților mari ai nēmului nostru, cu un cuvânt ale tuturor acelora, a căror imagine vie o purtăm și 'n

sufletul nostru; cu cât mai mult se vor fi nisuit primii creștini să posedă în lăcașurile lor de rugăciune icôna Aceluia, care a întemeiat fericirea noastră vecinică și pentru a căruia dumnezeescă învățatură și-au vęrsat cu miile sângele lor de martiri!

Am de gând să espun pe scurt modul cum a fost zugrăvit chipul lui Iisus în icônele din vęcurile prime și ceva mai târzie ale bisericii creștine; dar' înainte de a face această, voi înșira părerile scriitorilor bisericești despre figura și fisionomia Mântuitorului; apoi relatările scriitorilor bisericești despre icône vechi ale Mântuitorului, după acestea mă voi ocupa puțin cu așanumitele icône arhiproipite, și cu cele pretinse autentice.

Pun deci întrebarea astfel: *Avut'a autenticitatea o concepțiune pozitivă și sigură despre înfățișarea esternă a Mântuitorului?*

Pe când viața, activitatea și învățatura Mântuitorului sunt espuse în cărțile T. N. de multe-ori pacoă în amănunte, despre forma înfățișării fizice a Învățătoreului lumii nu se amintește cu nici un cuvânt. Aprôpe aceeași lipsă o întimpinăm și la părinții și scriitorii bis. din timpurile următoare până în secolul VIII., când sfântul *Ioan Damaschin* ne im-

părteșește unele date mai detaliate asupra esteriorului lui Iisus. Tot ce aflăm până la sfântul *Ioan Damaschin* se mărginește la unele indigitări generale. Așa în cartea intitulată „*Păstoriul lui Herma*” și atribuită aceluia *Herma*, pe care îl salută apostolul Paul în epistola către Romani 16. 14, se vorbește despre Iisus ca despre „un bărbat înalt de statură, că întrecea turnul” (asem. IX. c. 6.)¹⁾

De aici înainte — făcând abstracțiune de la scrierile apocrifice și eretice, mai ales gnostice — părerile părinților și scriitorilor bis. se pot împărți în două clase. Unii razi-mându-se pe cuvintele de la *Isaia* c. 52, 14, dar' mai ales c. 53, 2, unde se zice despre Mesia în spirit profetic, că „n'avea nici chip nici frumșetă și noi vędându-l, arętos nu era, ca să 'l dorim” susțineau nu numai, că înfățișarea esternă a lui Iisus a fost lipsită de frumșetă, ci afirmau direct, că a fost urită. Alții, din contră, după psalmul mesianic 45, 3 (Sept. 44, 3) „tu ești mai frumos de cât fii ômenilor” își închipuiau pe Iisus ca idealul frumșetii omenești. Într cei dintâi voi înșira în ordine cronologică în primul loc pe

¹⁾ Această scriere e tradusă și în românește de Dr. I. Olariu: Scrierile părinților apostolești. Caransebeș 1892.

În urma acestui refus fabricanții au răspuns guvernului bulgar că nu 'i pot împlini cererea. Guvernul bulgar s'a adresat apoi firmei ungare Weiss, al cărei „representant parlamentar“ — cum zice „Magyar Szó“, — e deputatul Weiss Berthold. Așa mare cantitate de cartușe însă nu putea furniza de urgență nici firma Weiss. A cerut deci și ea împrumut din depositul honveșimii și — *ministeriul de honveși i-a pus la dispoziție cele cincisprezece milioane de cartușe, pe cari apoi firma le-a și spedit guvernului bulgar.*

„Magyar Szó“ face cas mare din acesta, tractându-o per „scandal politic uriaș“ și „ministeriul de honveși în serviciul unei firme private“, bângâind vină ministeriului, că prin împrumutarea acesta a dus la honveșimea în poziție de a nu 'și pute împlini misiunea de apărătoare a țării, în cas de lipsă urgentă.

De sine înțeles, că răspunderea pentru adevărul celor cuprinse în această notiță o lăsam în sarcina ziarului „Magyar Szó“.

Earăși în veduvie...!

Agnita, la 26 August st. v.

Una din nepetrunele taine ale Creațiunii — mărtea, a luat earăși o victimă, ca în multe alte cazuri, earăși acolo, unde după a noastră omenescă judecată ar mai fi avut timp de așteptat. În 19 August a răpit sufletul cast, ce 'și avu locuința în corpul dlui Nicolae Moldovan, fost protopresbiter un restimp de numai 3 ani, rămânând astfel tractul Agnita earăși în veduvie.

Nu sunt în măsură și nici are loc în cadrul unui scurt raport de ziaru a descrie în special activitatea din viața acestui vrednic protopop, de la care chiar de acum se puteau aștepta multe bune și frumoase. A scote în relief însă după mărtea unele trăsături caracteristice din viața lui, este — după a mea părere — un lucru eschis în mod absolut de sub preocupățiuni și prin urmare un adevăr pe cât de justificat pe atât și de — folositoriu

Fostul protopresbiter al tractului Agnita, Nicolae Moldovan, a fost omul care încreșându-se în propriile puteri fizice și intelectuale, n'a căutat nici-când după „proptele“. Nu o zic acesta numai de la mine, ci basat pe prea potrivit citat: „Scolă-te și stai pe picioarele tale“ etc., cu care și-a început cuvântul panegiric dl asesor consis. Mateiu Voileanu, delegat din partea Inaltpreasfinției sale metropolitului nostru, ca să dea ultimul onor răposatului. De-și de multe-ori a fost lovit în viață în ambițiunea sa și transat în aspirațiunile sale, totuși a lăsat lucrurilor curs normal, bine știind, că tot ce e natural, se mișcă de sine.

Ear' când a sosit „plinirea vremii“, omul muncii oneste a fost ridicat la treptă de frumoasă distincție în organismul bisericii noastre.

Ca slugitoriu al altariului și șef tractual, răposatul era înzestrat cu 3 frumoase virtuți:

Iustin Martirul și Filosoful, care în mai multe locuri ale scrierilor sale susține, că Mântuitorul a avut o figură urită, așa în cartea sa „Dialogul cu Iudeul Trifon“ cap. 14. zice: „... οἱ μὲν εἰρήνται εἰς τὴν πρώτην παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ, ἐν ἧ καὶ ἄτιμος καὶ ἀειδὴς καὶ θνητὸς φανήσεται κεκρογγυμένος ἔστιν“. În alt loc al aceleiași scrieri vede Iustin în înfățișarea esternă lipsită de frumusețe a lui Iisus tocmai împlinirea cuvintelor profetice ale lui Isaia, zicând: „... εἰς δὲ μόνον τοῦτον τὸν ἡμέτερον Χριστὸν, τὸν ἀειδὴ καὶ ἄτιμον φανέντα, ὡς Ἡσαΐας ἔφη, καὶ Δαβὶδ καὶ πᾶσαι αἱ Γραφαί...“ cap. 85.

Climent Alexandrinul încă e de această părere, când în scrierea sa „Pedagogul“ vorbind (în cartea III. c. 1.) despre „adeverata frumusețe“ induce mai sus citatele cuvinte ale profetului Isaia prin următoarele: „τὸν δὲ Κύριον αὐτὸν τὴν ὄψιν ἀσχροὺν γενομέναι, διὰ Ἡσαΐου τοῦ Πνεύμα μαρτυρεῖ“. ¹⁾ Mai interesante sunt însă cuvintele acestui sfânt părinte din opul său „Stromata“ VI, 17: „Αὐτίκα ὁ κύριος οὐ μάρτην ἠθέλησεν εὐτελεῖ χρῆσασθαι σώματος μορφῆ, ἵνα μὴ τις τὸ ὄρατον ἐπαινῶν καὶ τὸ κάλλος θαυμάζων ἀφίστηται, τῶν λεγομένων, καὶ τοῖς καταλειπομένοις ἀποτέμνηται τῶν νοητῶν“ ²⁾, prin

¹⁾ Migne, Patr. graec. VIII, 557.

²⁾ Migne, Patr. graec. IX, 382.

supunere, loialitate și dreptate. Conduc de acestea a muncit și cruțat.

N'a iubit luxul și nici cheful, și astfel și-a câștigat o avere considerabilă.

De la altul nu pretindea onorarii, dar' ce era al seu nu lăsa nimănui până la un filer. Din acesta cauză în capetele multora dintr' cei-ce 'l cunoșteam se luptau în continuu ideile asupra întrebărilor: e avar, ori e prea onest? Și, blăstemul nēmului adamesc, totdeuna eșia învingătoare întrebarea primă și astfel ne plăcea tuturor a scote pe plan sgarcentia lui. Adevărul însă este: că omul onest, care nici știe, nici voește a se fățarnici, ci pe propriile picioare dorește a fi, acela trebuie să muncescă și cruțe.

Iată deci încă 2 virtuți, cari ertat ne ne va fi a le scote pe talon barem după mărtea protopopului Moldovan, adecă: *munca și cruțarea.*

Sufletul protopopului Nicolae Moldovan sbuciat a fost de împrejurările vieții vremelnice, căci într' omeni a trăit, însă cu toate aceste neturburat i-a rămas până în momentul ultim. Corpul însă s'a debilitat, pōte-că tocmai din pricina muncii prea asidue, în cât fu silit să sucumbe încă înainte de vreme.

Astfel Joi, în 21 August st. v. am dat pământului osemintele neuitatului protopop Moldovan.

Pe la 1 și jumătate oră p. m. dl asesor consistorial Mateiu Voileanu, ca reprezentant al Escelenției Sale și Preavenerabilului Consistoriu arhidieceșan, în fruntea aprōpe a întregii preoții din tract, a unui mănunchiu de învățători și onorațori din loc și jur încunjurau cu haine, odăjdii și inimi cernite catafalcul, pe care un frumos sicriu de nuc conținea rece și fără de suflare corpul vrednicului protopop Nicolae Moldovan. Numéroșele cununi mărturisiau despre stima și dragostea de care răposatul se bucura în mijlocul nostru.

Frumos și liniștit era mortul, ca omul datat la grele cercări. Fruntea era comprimată într'un loc, de un gând, ca-și-când ar zice cu Eminescu: „Mai aveam un singur dor...“ și totuși senină, ca-și-când și-ar răspunde: „De nu pōte trece acest păhar... fie voia Ta“.

La 2 ore începe dl Mateiu Voileanu ecenia și serviciul obicinuit cu cunoșcanta-i voce melodioasă și artă de slujitoriu bisericesc, căruia răspunde învățătorimea acompaniată de preoțime, în cor.

În momentul așezării coperișului de sicriu, un strigăt de durere eșit din pepturile soției-veduve și gentilei fiice orfane, ne umplură ochii de lacrimi și ne amintiră de cuvintele: „Uitați-vă și vedeți, de este durere ca durerea noastră?“ ¹⁾

Sub o astfel de impresiune, cosciugul fu scos în curte prin 6 preoți, unde aștepta întregul popor păstorit de parochul-protopop Moldovan, cuprins de jale și îngrijorat de sōrtea viitoare. Aștepta majoritatea poporului sășese, cum și toți aceia străini, cari dacă din interes național și confesional n'ar fi pu-

cari exprimă, că Mântuitorul tocmai a preferit o figură lipsită de frumusețe, ca nu cumva prin un exterior atrăg-tor să îndrepte atențiunea omenilor asupra figurii și nu asupra învățăturii sale.

Acastă părere o împărtășesc încă mulți alți părinți și scriitori bis. din timpurile nrmătore, așa: *Origen, Vasilie cel Mare*, etc., ear' dintr' apuseni: *Tertulian și Ciprian*. Dar' de la sfirșitul vécului IV și începutul vécului V ea a fost tot mai mult părășită, făcând loc concepțiunii a doua despre figura Mântuitorului.

Stul *Ioan Gură de Aur* în Orient și stul *Ieronim* în Occident sunt cei dintâi, cari o susțin pe acesta din urmă. Primul, în expos. în psal. 44 comentând cuvintele: „tu ești mai frumos de cât fiii omenilor“ rămâne și el pe lângă această părere; își pune însă imediat întrebarea: cum dar' de-a zis alt profet (Isaia) că „n'avea nici chip, nici frumusețe?“ și răspunde, că aceste cuvinte nu se referesc la uriciunea, ci la umilința Mântuitorului. ¹⁾

(Va urma.)

¹⁾ Οὐ περὶ ἀμορφίας λέγων, μὴ γένοιτο, ἀλλὰ περὶ τοῦ ἐγκαταφρονήτου. Migne, LV, 185. Veđi și omilia 28 în Mat. Migne, LVII—LVIII, 346.

tut iubi cu adevărut pe răposatul, a trebuit să 'l admire și respecteze pentru caracterul, energia și faptele lui. Era prezentă: reprezentanța bisericii evanghelice cu preutul în frunte, reprezentanța comunală cu primariul, pretura cu primpretorul, judecătoria cu judele cercual, etc.

Ba chiar și comitetele parochiale din Ruja și Vėrd erau prezente.

După terminarea ceremonialului obicinuit a se face acasă, traversarăm în sunetul mângaios al clopotelor de la ambele biserici: luterană și greco-orientală, strada presărată cu flori până la cimiteriu, perondându-se 12 preoți întru transportarea sicriului.

S'a observat rēndul bun al cortegiului în respectul ceremonialului obicinuit în biserica noastră și în al poziției sociale a corporațiunilor.

Atât a fost de impozant conductul, în cât în biserica de acolo numai a treia parte a poporului însoțitor a putut avē loc. Aici roștește cu multă elocuență, cunoștință de împrejurări și pe înțelesul tuturor, dl asesor. cons. Mateiu Voileanu un pētrunđitor cuvēt panegiric, care a stors lacrimi din ochii tuturor. În scopul de a se cunoște și din parte competentă caracteristica fostului protopop N. Moldovan, ar face dl Voileanu un bun serviciu celor ce se interesază de acesta, ear' onoratei familii Moldovan și amicilor acesteia o nespuș mângiere, când ar da publicității amintitul cuvēt funebrel.

În numele preoțimei și al tractului preste tot a vorbit tot în biserica părintele Ioan Alecsandru din Ilimbav, arătând activitatea protopopului Moldovan și meritele ce și-le-a câștigat pentru tractul Agnita.

Ear' în numele învățătorimei tractuale a vorbit în mormēt unul dintr' învățătorii prezenți.

În numele poporului nocrichean, țeranul Ganea exprimă în câteva cuvinte totă sincera lor părere de rău pentru pierderea părintelui lor sufletesc.

În fine, într' cântările de jale ale cântăreților, s'au astrucat pământului rămășițele pământești ale răposatului în Domnul protopop Nicolae Moldovan.

După-ce am lăsat pământului ce este al seu din vēc și până 'n vēc, ne-am întors de unde plecaserăm, unde servindu-ni-se pomană bogată, după-ce încă odată mai dorirăm a ne rămâne „Vecinica lui pomenire“, am plecat fie-care la ale sale îngrijorați pentru viitorul tractului Agnita, rămas earăși în veduvie.

Ioan Paicu
inv. în Agnita.

Revistă esternă

Din Macedonia. Conform unei telegrame din Salonic, o cētă de 600 insurgenți întărindu-se în munții Agostos, ucide, părăjește și jefuiește satele din împrejurime și pune dări pe poporațiune. Trupele turcești sunt în completă neputință față cu ei, neputēnd pētrunde la ei în înălțimile muntelui. O știre ulterioară spune, că la acesta cētă s'au alăturat și 3000 de luptători sērbi, într' cari sunt și 18 studenți de la universitatea din Belgrad.

Privitoriu la atitudinea guvernului turcesc față cu stările din Macedonia se raportēză din Constantinopol, că în consiliul de rășboiu ținut la începutul săptămânii sub presiunea Sultanului, la propunerea lui *Ethem-pașă*, fostul comandant suprem în rășboiul greco-turcesc din 1896, s'a luat hotărēre, ca în contra insurgenților să se aplice tactica urmată de *Kitchener* față cu Burii. Astfel în curēnd se va începe construirea caselor de blocadă, legate într' olaltă cu gard de sirmă. În scopul executării acestor lucrări guvernul a cerut de la guvernul englez să 'i trimită un oficer care a luat parte la rășboiul din Africa.

Pretensiunile comitetului macedo-bulgar. Se raportēză din Constantinopol, că comitetul revoluționar macedo-bulgar a trimis Sultanului un memorandum, în care pretinde următoarele:

Să se formeze patru provincii, anume: Albania, Macedonia, Sērbia-Vechiă și Tracia, cu autonomie administrativă sub suveranitatea Sultanului; să fie numit de cătră puteri un comisariu, la fie-care trei ani pentru tōte provinciile; comisariul va fi însărcinat cu menținerea ordinii. Pōrta va numi

un guvernator pentru fie-care provincie la fie-care 5 ani, cu consimțēmēntul puterilor.

Comisariul european va introduce administrațiune egală în tōte provinciile, fiind ajutat în acesta de un comitet al cărui membri să fie aleși din partea poporațiunii. O armată internațională, de 50 mii de omeni, sub comanda unui general dintr'un stat neutral, va ocupa provinciile până ce organizația lor va fi desevēșită; după acesta va rămāne la dispoziția comisariului o armată de 25.000.

Turburări în Asia-mică. La vestea asasinării vice-consulului american din Beirut presidentul Statelor-Unite dase ordin unei escadre să mērgă la Beirut, spre a stōrce satisfacție de la Turcia. În restimp s'a dovedit, că vice-consulul nu a fost asasinat, ci numai s'a încercat contra lui atentat, care însă nu a succed. Totuși escadra americană și-a urmat calea spre apele turcești, sosind în portul de la Beirut Luni. Din prilejul acestei sosiri a isbucnit tōtă ura poporațiunii mohamedane contra creștinilor. S'a produs sângerosă încēerare într' mohamedani și creștini, deosebi în suburbiul Madra, în cât a trebuit să intervină miliția și poliția. Treizeci de omeni au fost uciși, ear' alți mulți au fost răniți grav. Iritația mohamedanilor e așa de mare, în cât e temere că masacrul de Luni se va repeta. De aceea — cum raportēză o știre până acum neconfirmată — câteva mari-puteri vor trimite la Beirut vase de rășboiu, pentru apērarea sudțiilor lor.

Monografia

capelei gr. ort. rom. de la penitențiarul reg. ung. regn. din Gherla.

(Urmare.)

Acı amintesc, că cei din cl. III. dar' nepedepsiți încă, după expirarea de $\frac{4}{12}$ părți din pedepsă se avansēză în cl. II., ear' după expirare de $\frac{7}{12}$ din pedepsă, în cl. I.; cei din cl. III. dar' pedepsiți mai nainte, după expirarea de $\frac{7}{12}$ părți avansēză în cl. II., ear' după $\frac{7}{12}$ în cl. I. Cei din cl. IV. osāndiți pentru crime în contra persoanei, avansēză în clasa II. după expirarea de $\frac{7}{12}$ părți din pedepsă, și în cl. I. după $\frac{7}{12}$; ear' cei din cl. IV. osāndiți pentru crime contra averii, avansēză în cl. II după expirarea de $\frac{7}{12}$, și în cl. I. după expirarea a $\frac{7}{12}$ părți din pedepsă. Cei judecați pe viață, din clasa a III. sunt avansați în clasa II. după 8, ear' cei din cl. IV. după 10 ani de prinsōre; ear' în cl. I. cei din cl. III. după 10 și cei din cl. IV. după 12 ani. Înainte de expirarea termenelor acestora numai cei pedepsiți pentru primadată pot fi avansați. Cei avansați în cl. II. pōrtă pe pept deadrēpta o pantalică de postav albastru, ear' cei din cl. I. una de postav roșu de câte 7 cm. lungime și 2 cm. lățime. — *Avansarea* se decide tot la două luni, la propunerea preoților, în consiliul de casă, ear' în cas de pedepse disciplinare *reputerea* în clasa originară o efectuește directorul numai de cât fără ascultarea cuiva.

Pe baza acestor clasificățiuni, la finea fie-cărui an se face o constatare de conduită la fie-care prisioneriu, și anume:

- cei avansați în cl. I. se privesc de *deplin îndreptați*;
- cei din cl. II. în general *îndreptați*;
- cei din cl. III. și IV. dar' nepedepsiți în cale disciplinară de loc, ori nu cel puțin în decurs de un an, de *în căva îndreptați*;
- cei pedepsiți în anul acesta în cale disciplinară, ori repuși în clasa originară și nereavansați încă, — de *neîndreptați*.

În fine amintesc, că pentru stimulare la purtare bună permanentă, într' prisioneri judecați pe mai multă vreme, dar' cari mai au încă cel puțin un an de a petrece în institut, din fundațiunea de 1000 fl. a fericitului director br. Josintzi József întemeiată la anul 1819, în tot anul în ziua regelui S. Stefan se impart patru premii de câte 22 cor. într' prisioneri celor patru confesiuni amintite mai sus. Spre scopul acesta încă cu o lună înainte, din fie-care comisiune se propun în fie-care an câte doi, unul se recomandă la locul prim, căruia i-se dă, ear' altul la locul al doilea, care dacă rămāne constant în purtarea sa bună, câștigă premiul în anul următoriu.

11. Apropiându-se *timpul* cutărui prisioneriu să se elibereze, cu câteva zile înainte

de a părăsi institutul l'am adus mai adeseori în cancelarie și reasumându-i instrucțiunile de mai înainte în privința datorințelor lui față de Dzeu și față de aproape în diferitele direcțiuni ale vieții lui, din nou i-am pus la inimă, ca tot ceea ce a învățat aici bun, să urmeze și după ce se va elibera, ear' ceea ce a fost rău în el, ori a vădut aici de la alții, să lapede de la sine și să lase aici îngropat ca într'un momânt, și să se ferescă de a recăde în păcat, ca un cumva, după cuvintele Sf. Scripturi, să i-se întempe ceva mai rău, ci pururea să aibă înaintea ochilor cuvintele earăși ale Sf. Scripturi: ce ție nu ți place, altuia nu face, și ce voiți să vă facă vouă ômenii, faceți și voi lor asemenea, etc.

La eliberarea din institut, la fie-care se face evident: ce cunoștințe religioase are, ce a învățat și cu ce rezultat, de câte-ori a fost pedepsit pe cale disciplinară, cum și-a recunoscut crimele pentru cari a fost închis (de tot, în parte, ori de loc), întru cât s'a îndreptat (deplin, în general, ori de loc) și ce speranță este pentru purtarea lui morală în viitoriu (va rămâne statornic de tot, ori în parte în purtarea bună dovedită aici, ori dór' va recăde).

Se înțelege de sine, că rezultatul educațiunii supletorie din penitențiar în privința durabilității lui după eliberarea prizonerului, este espus la multe ispite, căci deoparte atârna mult de la trecutul prizonerului, apoi de la naturelul lui și în urmă de la caracterul mediului social în care are să trăiescă. Atâta însă cutez să afirm, că dacă preoțimea parochială, după exemplul lui Iisus Christos, ar mânca mai des cu Vameșii și cu păcătoșii, și nu numai cu cei sănătoși, cari n'au trebuință de doftor, mulți dintre astfel de nenorociți nu ar recăde în păcatele lor de mai înainte. Și acesta și este misiunea principală a preotului: predicarea cuvântului lui Dzeu și administrarea tainelor lui pentru curățirea și ertarea păcatelor, în primul loc la păcătoșii cei mai grei, cari au mai multă trebuință de doftor. Durere însă, căci tocmai acestia sunt cei mai neglijăți, și acesta numai din preocupățiune condamnabilă, după exemplul fariseilor, cari imputau lui Iisus Cristos, că intră la păcătoși să găzduiască și că nu se ferește de atingere cu femeile păcătoase (Maria Magdalena). Știu un caz, că un paroch n'a permis unui rob, ce a învățat aici cântările bisericesti, nici să cânte în biserică, necum să ședă întră cântăreți și să cânte, zicând, că nu este vrednic de lucrul acesta. Dór' cu timpul vor peri și astfel de preocupățiuni condamnabile și vor fi oile cele rătăcite mai cu deadinsul căutate, și așa păstorilor li-se va da ocaziune de a se bucura mai mult de oia cea rătăcită și aflată, de cât de turma ce nu a rătăcit.

12. De încheiere la acest capitol observ, că întră altele instruirea astorfel de nenorociți este îngreunată foarte mult și prin aceea (și mai cu seamă pentru preoții mai tineri fără multă cunoștință de ômen', fără pregătiri științifice de ajuns, fără cunoșterea altor limbi și fără multă praxă pastorală în cele spirituale), că până când în literatura străină deja sunt o mulțime de opuri științifice, cari se ocupă în special cu acest obiect, în literatura română (afară de o mică broșură a răposatului preposit gr.-cat. Ioan Papiu, fost preot la acest institut, ce se ocupă cu instruirea prizonerilor ce se eliberază) nu se află nici un op, și așa preoții români de la astfel de institute sunt avisați numai la puterile lor și numai cu mari greutăți își pot ajunge scopul. Un bun serviciu le pôte face însă opul: Cartea celui ce se pocăește, tipărită în Brașov la anul 1837 în Tipografia lui I. Gett, compusă în grecește de un anonim și tradusă în românește de alt anonim apoi dată la lumină cu binecuvântarea metropolitului Veniamin Costache al Moldovei cu spesele traducătorului patriot. Durere însă, căci nu se mai află în comerțul de cărți. Se ocupă pe XI—219 pagini 4° într'un limbaj simplu, dar' foarte frumos, cu explicarea Ps. 50: Miluește-mă Dumnezeu după mare mila ta, combătând uciderea și desfrânarea și toate păcatele ce vin în legătură cu acestea.

IV. Date statistice și reflexiuni.

În cele următoare voui arăta după matriculele institutului: câți prizoneri gr.-ort. au fost internați în institutul acesta de la în-

ființarea lui (1787) până la finea anului 1902. Observ însă, că până la anul 1831 nefind instituit în regulă preot și pentru credincioșii gr.-ort., datele nu pot fi considerate ca deplin autentice, tot așa nici cele de atunci încôce până la anul 1870, când preoții administratori nu purtau și matricule separate pentru credincioșii lor.

Până inclusiv anul 1801 nu aflăm nici un individ gr.-ort. Pôte însă să fi fost introdus ca gr.-cat. Aflăm apoi în anul 1802—1, 1803—2, 1804—17 (între cari 2 femei), 1805—27, 1806—29 (între cari 3 femei), 1807—20, 1808—16 (între cari 1 femeie), 1809—21, 1810—18 (între cari 3 femei), 1811—5, 1812—17 (între cari 2 femei), 1813—13, 1814—23 (între cari 4 femei), 1815—35, 1816—24, 1817—16 (între cari 2 femei), 1818—9, 1819—10 (între cari 1 femeie), 1820—1, 1821—?, 1822—?, 1823—?, 1824—?, 1825—?, 1826—1, 1827—?, 1828—?, 1829—?, 1830—2, 1831—?, 1832—1, 1833—5, 1834—2 (între cari 1 femeie), 1835—10 (între cari 2 femei), 1836—2, 1837—4, 1838—4, 1839—6, 1840—7, 1841—27, 1842—14, 1843—21 (între cari 2 femei), 1844—20 (între cari 2 femei), 1845—21, 1846—40 (între cari 1 femeie), 1847—27, 1848—14, 1849—39 (între cari 1 femeie), 1850—8, 1851—25, 1852—27, 1853—76, 1854—47, 1855—28, 1856—129, 1857—59, 1858—119, 1859—189, 1860—128, 1861—56, 1862—32, 1863—42, 1864—121, 1865—50, 1866—98, 1867—103, 1868—54, 1869—53, 1870—47, 1871—60, 1872—75, 1873—62, 1874—98, 1875—74, 1876—56, 1877—65, 1878—75, 1879—73, 1880—64, 1881—85, 1882—90, 1883—100, 1884—70, 1885—48, 1886—104, 1887—64, 1888—85, 1889—70, 1890—91, 1891—80, 1892—57, 1893—30, 1894—43, 1895—36, 1896—9, 1897—30, 1898—31, 1899—38, 1900—28, 1901—13, 1902—11. Suma 3971.

În timpul de la 1787 până la 1902, adecă în decurs de 115 ani, au fost internați în institutul acesta de toți 16,468 de prizoneri, între cari au fost deci 24.11% gr.-ort. Din procentele acestea însă nu se pot face deducțiuni exacte despre moralitatea credincioșilor bisericii noastre gr.-ort. rom., căci întră ei, un mare număr a fost de naționalitate sârbescă și țigani, apoi ar mai trebui să se ție în considerare datele statistice de la toate închisorile din țară din periodul acesta. De însemnat încă și aceea, că în numărul de sus se cuprind și o mulțime de indiviți cari au fost de mai multe-ori închiși aici. Ear' având în vedere datele statistice publicate în timpul din urmă de ministerul reg. de justiție, se pôte constata, că cu toate vitregitățile preste cari a trecut biserica noastră din patrie până acum, moralitatea poporului nostru întru nimic nu stă înapoia moralității credincioșilor altor biserici de aici.

Acî ar fi să se arete încă datele statistice despre cei răposăți, dar' până în anul 1879 neputându-se matricule speciale despre acestea, ar fi reclamat prea multă ostentia să se culgă din arhivul foarte mare. Se constată însă, că în timpul din urmă ameliorându-se condițiunile sanitare foarte mult, mortalitatea încă a scădut aproape la proporția normală de afară.

Numărul deținuților gr.-ort. în institut, de la 30 Novembre 1898 până la 30 Iunie 1903 a fluctuat între 107 și 29. De present (1903 Iunie 30) sunt 29. Se constată, că de la introducerea curților cu jurați, numărul arestanților din penitenciare a scădut foarte mult.

Drept încheiere la punctul acesta voui arăta circumstanțele personale și sociale, dintre cari se ivesc cei mai mulți criminali; și anume: cum se vede din datele statistice oficiale, cei mai mulți criminali se află dintre cei în etatea junetei și bărbăției, ceea ce se pôte explica cu împrejurarea, că în vârsta acesta este omul mai tare espus patimilor și ispitelor, și că în timpul acesta decurge mai înfocată lupta pentru esistență — fie aceea purtată pentru susținerea familiei, ori dór' numai pentru susținerea personală; apoi dintre zilerii lucrători de pământ și în general dintre economi, cari au dór' mai puțină vreme de a se îngrijii de trebuințele lor morale sufletești; și în fine din cei cari nu s'au împărțit de nici o educațiune școlară. Dar' mai mult contribuie la sporirea crimelor sârăcia și mórtea părinților, în special a tatălui, care

este propriu zis susținătorul și disciplinătorul familiei.

Acestea ar fi împrejurările sociale, ear' dintre cele personale se remarchează următoarele: beția, desfrânarea sexuală, lenea, societăți rele, mânia, cërta, agitația, jalușia, lăcomia, ura, mândria, violența și răsunarea.

Iată deci direcțiunea în care au să lucreze preoții mai mult, pentru-ca să ferescă poporul de decădița morală generală și să nu se impopuleze așa mult astfel de institute de tristă memorie pentru cei ce au avut nefericirea să ajungă în ele. Predică cuvântul....

(Va urma).

Gavriil Hango
presbiter ortod. rom.

NOUȚĂȚI

De la comitat. Comitetul permanent al comitatului Sibiu va ține ședință Marți (15 Septembrie n.) la 9 ore a. m. în sala mică de ședințe a palatului comitatens, eventual și după amiază la 3 ore. La ordinea zilei: discutarea obiectelor ce vor avé să fie puse la ordinea zilei în congregația de tómnă (5 Octobru) a comitatului.

In amintirea luptei de la Răsboeni.

Mâne (30 August st. v.) se va serba la Răsboeni cu mare solemnitate aniversarea a 427-a a luptei de la Răsboeni dintre oștirile lui Stefan-cel-Mare Domnul Moldovei și cele ale sultanului Mohamed. Serbarea va fi presădată de ministrul de culte și instrucțiune publică a României. Vor as sta la ea și veterani războiului din 1877—78. În amintirea glorioșei lupte Domnul Stefan a clădit la 1495 o mănăstire la Răsboeni, ear' posteritatea recunoscătoare a ridicat gloriosului Domn un monument. Serbarea de mâne va decurge în fața monumentului.

Hymen. Dr. Parteniu Barbu, notariu la tribunalul reg. din Sibiu, și dșora Mariôra Popp, se vor cununa Duminecă (20 Septembrie st. n.) la 6 ore p. m. în biserica gr. cat. din Bocsig.

Recrutul prinț George. Regele Sârbiei, Petru I. Caragegević, când era numai pretendent la tronul Sârbiei vestea despre sine că e democrat. Acum, că a ajuns deja pe tron, se pare că la el „honores non mutant mores“, ca la alții: nu și renegă principiile democratice nici ca rege, deore-ce a dispus, ca fiul seu George, moștenitorul tronului, cu ocaziunea aniversării zilei lui natale (alaltăeri) să fie înrolat la armată ca simplu recrut.

Mulțămîta publică. Pe toți stimații binevoitori cari prin cuvinte calde de mângăiere adresate noué, au binevoit a încerca, ca să ne aline intru câva durerea nemărginită cauzată prin trecerea din viață a iubitei noastre fiice *Minnerva Valeria*, îi rugăm să primescă pe calea acesta sincerile noastre mulțămite. Săcel, în August 1903. *Valeriu Pop*, notariu, și soția *Aurelia n. Florian*.

† Leontin Dragan, profesor la gimnasiul din Năsăud, a răposat Marți (8 Septembrie st. n.) la casele părintești din Zagra, în etate de 26 ani și după un an de funcțiune în cariera profesorală. În mormântarea i-se face azi (11 Septembrie n.) în cimitierul bisericii gr.-cat. din Zagra.

Decapitat de rôtele trenului. Zilele acestea s'a întâmplat în Gavoșdia un accident înfiorătoriu: Vigilul de tren Ioan Visăgan lucrând la încopcierea unor vagoane de marfă, din neprecauțiunea sa proprie a cădut sub rôtele unui vagon, cari i-au rețezat capul de la trunchi și l'au aruncat la distanță de doi metri.

Reprezentățiuni spiritiste în Sibiu. Artistii *Homes et Fey* vor da Duminecă și Luni reprezentățiuni spiritiste în teatrul orașenesc din Sibiu, împreunate cu explicări asupra reprezentățiunilor. Asupra reprezentățiunii de adio, dată în Brașov, „Gazeta Transilvaniei“ scrie următoarele: „Reprezentăția de adio, dată eri sêra de cămă artistii *Homes et Fey* a stat la înălțimea recunoscută. Interesant a fost mai ales punctul „mediul ferecat“, esecutat pe față și nu sub perdea, o nouă dovadă, că citarea de spirite, cu cari esplică spiritistii minuni de felul acesta, se baséză numai pe dexteritate și înțelă. D-na *Homes-Fey* a rămas și de astă-dată neîntrecută în experimente de mnemotehnică și gâcire“.

Datairiile cu privire la reprezentățiunile ce se vor da în Sibiu, se cuprind în inseratul de pe pagina ultimă a ziarului nostru.

Mulțămîta publică. Fiindu-ne peste puțină să mulțămim în particular tuturor stimaților domoi și dômne, cari din incidentul răposării fratelui nostru Alexandru *Filip* au binevoit să ne adreseze cuvinte de mângăiere și să deé răposatului onorul petrecerii la mormânt, — exprimăm tuturor pe acesta cale mulțămitea noastră sinceră. — Sibiu, la 10 Septembrie st. n. 1903. *Eleonora Lucuța născ. Filip și Ecaterina Pop n. Filip*.

Pagube cauzate de foc în Iulie.

Fascicolul de pe luna trecută al revistei „Statistikai Havi Közlemények“ arată că în țerile corônei ungare în luna Iulie au fost 1126 incendii în 913 comune, pe urma cărora au fost păgubiți 2363 proprietari, cu 2,591,455 corône. Din acestea în Ungaria proprie (cu Ardelul și Fiume) au fost 1012 incendii, în 508 comune, fiind păgubiți 2198 proprietari, cu 2,331,110 corône.

900.000 de corône pentru cetire publică. Impresariul american *Grau* a oferit actriței *Navarro* onorariu de 900.000 de corône pentru-ca în o sută de seri să cetiască în diferite orașe americane părți din tragediile lui Shakespeare și din novelele lui Dickens. — Se zice că nu există om în lume care să espriime așa dulce, așa clar și cu atâta pricepere și intonare fermecătoare limba engleză, ca dna *Navarro* (al cărei nume de fată e *Maria Anderson*), ear' americanii prețuesc cu mult mai mult cetitul frumos, de cât ori-ce reprezentațiune teatrală.

La sfințirea bisericii din Idicel.

Comitetul parochial gr.-or. din *Idicel* invită publicul la sfințirea bisericii din *Idicel-Pădure*, care se va face în 23 Septembrie st. n. prin Escelenția Sa Înaltpreasfințitul Domn Archiepiscop și Metropolit *Ioan Metianu*, cum și la o masă comună și sêra la petrecere. Domnii preoți și învățători sunt rugați să aducă acesta la cunoștința poporului.

Petrecere în Hunedóra. Tinerimea română din Hunedóra invită la petrecerea cu dans, ce o va arangia Duminecă la 13 Septembrie st. n. în sala hotelului *Rimbaș*. Începutul la 7^{1/2} ore sêra. Prețul de intrare: de persoană 1 cor. 20 fil., de familie 2 cor. 40 fil. Venitul e destinat în favorul bisericii gr.-or., pentru acoperirea turnului ce tinichea (pleu). Ofertele marinimose sunt a se adresa dlui *Mihail Rimbaș*, prim-epitrop al bisericii gr.-or. române din Hunedóra.

Oficială.

Administratorii parochiilor vacante se îndatoréză a solvi cât mai curând competența statorită pentru fondul de pensii pentru cele 2 cuartale deja espirate ale anului curent.

Din public.*)

Mulțămîta publică.

Cu ocaziunea petrecerii aranjate din partea tinerimei academice române din *Sighișóra* și jur la 29 August 1903 n. au suprasolvit următorii domoi:

Sever Barbu, Reghinul-săsesc, 5 cor.; Ioan Muntean, paroch, *Sighișóra*, 4 cor.; Dr. Nicolae Stănilă, subjude, *Sighișóra*, 4 cor.; Ioan Vătășan, paroch, Archita, 3 cor.; Dumitru Moldovan, protopop, *Sighișóra*, 2 cor.; C. S. Negrea, jurist, 2 cor.; Iuliu Morariu, jurist, 2 cor.; C. Székely, director de postă, 1 cor.; Ioan Florea, învățătorin, Daneș, 60 fil.

În total venitul petrecerii a fost 131 cor. 60 fil., ear' spesele 119 cor. 60 fil., rămânând deci venit curat 12 cor., care sumă s'a destinat pentru cumpărarea de cărți școlare în favorul elevilor sârăci de la școla română din *Sighișóra*.

Primescă mulțămitea cea mai căldurosă atât domnii suprasolvenți cât și toți ôșpeții cari au binevoit să ne onoreze prin prezența lor.

Sighișóra, la 4 Septembrie 1903 n.

Comitetul aranjator.

Posta redacțiunei.

„*Ionica cucernic*“ nu se pôte publica. E prea slăbuț.

Amicului Dr. O. Mulțămim pentru corespondență, dar' despre procesul acela nu publicăm nimic. Destul de dureros, că nici după atâta mulțime de ani n' e restabilită pacea și buna înțelegere frătescă întră inteligența de acolo. Noi cunoștem ex visu relațiunile și știm și isvorul dușmăniilor. Să nu mai divulgăm și prin ziare aceste stări deplorabile.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acesta Redacția nu primește răspunderea.

La Librăria Tipografiei Archidieceesane se află de vânzare:

Poesii Postume, de M. Eminescu
Prețul: C. 1—

Ziarul unui Pierde-Vară, de George Coșbuc " 2—

Isus Christos cu cuvintele santei scripturi, de Dr. Petru Barbu " 2-50

trimise cu posta pentru fiecare exemplar 10 bani mai mult.

Cuvinte adevărate, de N. Iorga C. 2-50 plus 20 fil. porto postal.

Schimbare de local.

Din cauza localităților strămutate din strada Rațelor m'am strămutat în casa mea proprie strada margareta 8.

Aducând această la cunoștința onoratului public român, îmi iau voie totodată a l ruga pentru binevoitoriul sau sprijin și pe mai departe.

[199] 4-6

Cu stimă
Emil Petruțiu
tâmplariu de construcție și mobile.

Teatru orășanesc în Sibiu.

Duminecă în 13 și Luni în 14 Septembrie st. n.

Numai 2 reprezentațiuni

sensatională, celebre și artistice

HOMES & FEY

Dulapul de spirit al lui Daventport. — Apariții de fantome din Berlin, Mödling, Resau și Brunocz. Experimente nouă și uimitoare de Psihologie, Ipnosă, Anamnestie, Telepatie și Somnambulism.

Pentru prima-oră în Europa: [215] 1-1

Mediu clar vedând experiment original al dnei Homes—Fey.

Prețurile locurilor cele obicinuite ale teatrului.

Bilete de intrare se pot căpeta de Vineri începând la librăria de cărți a dlui Seraphin.

Deschiderea casei la 7^{1/2} ore seara. Inceputul la 8 ore.

Cartea considerată de medicină Dr. Müller, apărută deja în a 40-a ediție, care tratează despre

Conturbările în sistemul nervos și secusal

precum și despre vindecarea radicală a lor, se poate procura prin toate librăriile. Pentru 1 cor. 20 fileri în mărei post-tale o trimite franco Curt Röber, Braunschweig. [3] 35-38

Ciocolada de tanin

a lui Sztraka

are efect escelent la copii și la vârstnici contra urdinării

Prețul 40 fileri

Se capătă în fiecare apotecă. [166] 8-8

Deschidere de magazin.

Avem onore a aduce la cunoștința onoratului public, că în 14 Septembrie n. deschidem pe piața de-aici un

Magazin de confecțiune pentru dame și domni de primul rang.

Cumpărările le facem în persoană în Berlin și Viena și astfel vom îngrijii ca stabilimentul nostru să fie asortat cu cele mai bune și mai frumoșe lucruri. Totodată ne vom nisui să facem astfel de prețuri, ca să ne putem măsura cu ori-ce concurență.

Pentru cercetarea stabilimentului ne rugăm

Ludovic Ferencz & Comp.

strada cispădiei nr. 2 [210] 3-10

(Localul din colț al Hotelului „Impăratul Romanilor”, mai înainte Krassovski.)

Arlejtés.

A nagyszobeni m. kir. áll. elme-gyógyintézet részére az 1903/4 re szükséges 2200 köbméter bükk tűzifa, a betegek és alkalmazottak részére 1904. évre szükséges kenyér-zsemlye szállításra ezennel pályázatot hirdetek.

A vállalkozni szándékozókat felhívom, hogy magyar nyelven szerkesztett, 1 koronás bélyeggel ellátott, a tűzifára beadandó ajánlat mellé a szállítási érték 5% át és a kenyér és zsemlye szállítására vonatkozó ajánlat mellé 400 kor. bántépénzt csatolva, f. évi szeptember hó 19-én délelőtt 11 óráig alólírott helyen nyújtsák be.

Az árlejtési feltételek a „Budapesti Közlöny” idei 199., 200. és 201. számában olvashatók, vagy az intézeti gondnok irodájában megteudhatók.

Nagyszobeni, 1903. szept. hó 4-én. A m. kir. állami elme-gyógyintézet igazgatósa.

VINETÉLA

Mai bună la albituri!

— Sub scutul legilor. —

Vinetéla cea mai plăcută în spălătorii și gospodării.

Eftină și neîntrecută.

1 sticlă mică de 24 fl. ajunge la 10 spălături. — 1 sticlă mare costă 1-60 cor., 1/2 sticlă 1 cor.

Se capătă pretutindenea! Să ne ferim de imitațiuni!

Singurii producători:

URANOS

FRATII HOCHSINGER, fabrică chimică

BUDAPESTA VI., str. Rozsa 85.

[116] 9-16

Prăvălie de vânzare!

Dorind a mă retrage din viața de comerciant, din cauza etății mele înaintate, **vind din mână liberă**

Prăvălia de modă, manufactură și mărfuri mărunt

esistență de mai mult de 80 ani la unul din cele mai frecventate locuri ale orașului și condusă de mine de 40 ani, care prăvălie se bucură de un cerc larg de mușterii și este provădită cu un deposit de marfă cu bună trecere, cu local foarte frumos, magazin mare și frumos, portal nou și contract de chirie pe 10 ani.

Capital recerut 20,000 cor., pasive și pretensiuni nu sunt a se lua asuprași.

C. Nedelkovits,

Sibiu, piața mare nr. 2.

[214] 1

Până atunci vind

cu prețuri foarte reduse.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

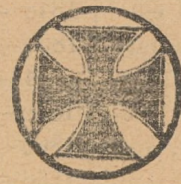
Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bóle

pe lângă garanție.

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fructuri de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftii de mâncare, răceala la mâni și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prefuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimită banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deore-ce „Ciasul-Volta atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.— Prețul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Espedite din centru și locul de vânzare pentru țără și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V colțul strada Kálmán.

Nr. 434 [206] 3-3

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului de paroch în parochia de clasa a III a Varmaga, tractul Deva, se escrie prin această concurs cu termin de 30 zile compute de la prima publicare în „Tel. Romanul”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în cõla B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Suplicele concursuale in-struite conform normelor în vigóre, sunt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Reflectanții la acest post au a se presenta înainte de alege în vre-o Duminecă ori sãrbãtoare în bisericã spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Deva, 12 August 1903. Oficiul protopresbit. gr. or. Deva, în conțelegere cu comitetul parochial.

George Romanul protopresbiter.

Veritabilul lac Christoph este cea mai bună vopsală de podine.

DAUERHAFT GERUCHLOS SOFORT TROCKNEND

Veritabilul lac Christoph

DER ECHE

Christoph-Lack

IST DER BESTE ANSTRICH FÜR FUSSBÖDEN.

face cu puțință a unge podinele fără de a deranja odăile, fiindcă se evită mirosul neplăcut, propriu colorii și lacului de oleiu, care se evită înțet și e lipicios. Folosirea e atât de simplă, în cât ori-cine poate unge podinele, cari se pot șterge cu rize umede, fără să perdã lacul. — Se deosebesc:

lac lucitor colorat de podine,
brun-gălbui și brun-mahagoni, care acopere ca oleiul și dă lacul: deci folosibil deopotrivã la podine noue și vechi. Acopere pe deplin podine vechi, vâpsăla anterioară, etc.; și

lac lucitor curat (necolorat)
pentru podine noue și parchete, care dă numai lacul. Mai cu sãmã pentru parchete și podine de tot noue, unde deã cu colorii de oleiu. Dã numai lacul și nu acunde modelul lemnelui.

Colii postali circa 35 m. pãtr. (2 odãsi mijlocii) fl. 5-90 v. a.

In toate orasele unde sunt depozite, comandate directe vor fi transmise acestora; vãpsiri de model și prospecte gratuite și franco. La cumpãrare este a se lua sãma precis la firmã și marca firmei, fiindcã acest fabricat esistent din 1850 se imitãzã multãplu și se falsificã, în cât se pune în comerțiu o marfã slabã, care nu corãspunde scopului.

Francise Christoph
inventator, singurul fabricant al veritabilului lac lucitor de podine. Praga K. Berlin, NW.

Sibiu: W. Gustav Simonis. Brașov: H. Zintz. Orăștie: Kercsed G. Fãgãraș: J. Jaros. Mediaș: Martin Schemmel.

[132] 10-15